

Preventie van schade

Ethische beginselen
P&I Bewustwordingscampagne 2024

**Samen voor betere
zorg & welzijn**

Privacy & Informatieveiligheid Bewustwordingscampagne

Digitale ethiek, balanceren tussen technologie en ethiek

Sigra organiseert jaarlijks in oktober de Privacy & Informatieveiligheid Bewustwordingscampagne. In 2024 is de campagne gericht op de **ethische kant** van het werken met nieuwe digitale zorg en welzijnstechnologieën. Digitale ethiek in zorg en welzijn richt zich op privacy, transparantie, data-ethiek, AI-algoritmen en de impact van technologie op patiënten en zorgprofessionals.

Campagnemiddelen

Voor Sigra-leden hebben we diverse middelen gecreëerd waarmee we professionals informeren en inspireren.

De grondslagen van betrouwbare AI bestaan uit vier ethische beginselen. Deze digitale brochure bevat een verdieping van deze beginselen. In deze folder lichten we de beginsel 'Preventie van schade' uit. Bekijk [Sigra.nl](https://www.sigra.nl) voor meer middelen om in je eigen organisatie te verspreiden.

Ethische beginselen

Respect voor menselijke autonomie

houdt in dat we respect hebben voor iemands opvattingen, keuzes en leefwijze. In de context van AI betekent dit dat we ervoor zorgen dat AI-systemen geen onterechte dwang uitoefenen op individuen. Mensen moeten autonoom kunnen beslissen over het gebruik van AI en de impact ervan op hun leven.

Kortom, dit principe waarborgt dat individuen controle houden over technologie en dat AI hun menselijke waarden en voorkeuren respecteert.

Preventie van schade

verwijst naar het waarborgen dat AI-systemen geen schade veroorzaken of verergeren voor mensen. Dit omvat bescherming van menselijke waardigheid, veiligheid, en het voorkomen van negatieve gevolgen. Het betekent ook aandacht voor kwetsbare groepen, het vermijden van ongelijkheid en het rekening houden met de natuurlijke omgeving.

Kortom, het doel is om verantwoordelijke en veilige AI te bevorderen.

Rechtmatigheid

bij AI-systemen benadrukt zowel inhoudelijke als procedurele rechtvaardigheid. Wat betreft de inhoudelijke dimensie moeten AI-systemen voordelen en kosten eerlijk verdelen, onrechtvaardige vertekening, discriminatie en stigmatisering voorkomen en gelijke kansen bevorderen. De procedurele dimensie vereist identificeerbare besluitvorming en verklaarbaarheid van het proces, zodat gebruikers effectief bezwaar kunnen maken.

Kortom, rechtvaardigheid in AI-systemen gaat niet alleen over gelijke verdeling, maar ook over transparantie en verantwoordelijkheid.

Verantwoording

bij AI-systemen benadrukt het belang van transparantie, openheid en verklaarbaarheid. Processen moeten transparant zijn, zodat gebruikers begrijpen hoe beslissingen tot stand komen. Daarnaast moeten de capaciteiten en doelen van AI-systemen duidelijk worden gecommuniceerd. In sommige gevallen, zoals bij “blackbox”-algoritmen, is volledige verklaring misschien niet mogelijk. Dan zijn andere maatregelen nodig, zoals traceerbaarheid en controleerbaarheid.

Kortom, verantwoording zorgt ervoor dat gebruikers vertrouwen hebben in AI-systemen door duidelijkheid te bieden over hoe beslissingen worden genomen.

Preventie van schade

Voorbeelden in zorg en welzijn:

1. Diagnostische Ondersteuning

AI-systemen kunnen artsen helpen bij het analyseren van medische beelden zoals röntgenfoto's en MRI-scans om ziekten vroegtijdig op te sporen. Dit gebeurt met respect voor de privacy en veiligheid van patiëntgegevens.

2. Gepersonaliseerde Behandelplannen

AI kan patiëntgegevens analyseren om gepersonaliseerde behandelplannen voor te stellen. Dit ondersteunt artsen bij het nemen van beslissingen, terwijl de uiteindelijke controle en toestemming bij de patiënt en arts blijven.

3. Voorspellende Analyse

AI kan helpen bij het voorspellen van gezondheidsrisico's, zoals het risico op hartaanvallen of infecties, door patronen in patiëntgegevens te herkennen. Dit stelt zorgverleners in staat om preventieve maatregelen te nemen en de veiligheid van patiënten te waarborgen.

Preventie van schade

4. Robotchirurgie

Chirurgische robots, aangestuurd door AI, kunnen de precisie van operaties verbeteren. Deze robots worden altijd bediend door menselijke chirurgen, wat zorgt voor een hoge mate van veiligheid en controle.

5. Virtuele Verpleegassistenten

AI-gestuurde chatbots en virtuele assistenten kunnen patiënten helpen bij het beheren van hun gezondheid door hen te herinneren aan medicatie en afspraken. Dit gebeurt zonder de persoonlijke interactie met zorgverleners te vervangen, waardoor de menselijke waardigheid behouden blijft.

6. Infectiepreventie

AI kan helpen bij het monitoren van ziekenhuisomgevingen om uitbraken van infecties te voorkomen. Door gegevens te analyseren over patiëntbewegingen en hygiënepraktijken, kunnen AI-systemen potentiële infectiebronnen identificeren en zorgverleners waarschuwen.

Deze toepassingen van AI in de gezondheidszorg zijn ontworpen om de kwaliteit van zorg te verbeteren, terwijl ze de menselijke waardigheid respecteren en de veiligheid van patiënten waarborgen.

Risico's

Er zijn verschillende risico's verbonden aan het gebruik van AI in de gezondheidszorg, vooral als het gaat om de preventie van schade. Het is cruciaal dat AI-systemen in de gezondheidszorg zorgvuldig worden ontworpen, getest en geïmplementeerd om deze risico's te minimaliseren en de veiligheid van patiënten te waarborgen.

1. Fouten in diagnoses en behandelingen

AI-systemen kunnen fouten maken bij het analyseren van medische gegevens, wat kan leiden tot verkeerde diagnoses of behandelingen.

Dit kan ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van patiënten.

2. Gebrek aan transparantie

Veel AI-systemen functioneren als 'black boxes', wat betekent dat het moeilijk is om te begrijpen hoe ze tot bepaalde beslissingen komen.

Dit gebrek aan transparantie kan het vertrouwen van zorgverleners en patiënten ondermijnen en maakt het moeilijk om fouten te identificeren en te corrigeren.

3. Privacyrisico's

AI-systemen vereisen vaak toegang tot grote hoeveelheden persoonlijke gezondheidsgegevens.

Onvoldoende beveiliging van deze gegevens kan leiden tot privacy-inbreuken, wat schadelijk kan zijn voor patiënten.

Risico's

Het is cruciaal dat AI-systemen in de gezondheidszorg zorgvuldig worden ontworpen, getest en geïmplementeerd om deze risico's te minimaliseren en de veiligheid van patiënten te waarborgen.

4. Bias en discriminatie

AI-algoritmen kunnen onbedoeld vooroordelen bevatten die leiden tot discriminerende beslissingen.

Dit kan resulteren in ongelijke behandeling van patiënten op basis van ras, geslacht of andere kenmerken, wat schadelijk kan zijn voor bepaalde patiëntengroepen.

5. Overmatige afhankelijkheid

Er bestaat een risico dat zorgverleners te afhankelijk worden van AI-systemen, waardoor hun eigen klinische vaardigheden en kritisch denkvermogen kunnen afnemen.

Dit kan de kwaliteit van zorg beïnvloeden en leiden tot schade als de AI-systemen fouten maken.

6. Aansprakelijkheidskwesties

Bij schade veroorzaakt door AI is het vaak onduidelijk wie verantwoordelijk is: de ontwikkelaar van de AI, de zorgverlener die de AI gebruikt, of de instelling die de AI heeft aangeschaft.

Dit kan leiden tot juridische complicaties en vertragingen in het verlenen van zorg.

Meer informatie

Sigra is een regionaal samenwerkingsverband van organisaties in zorg en welzijn in Noord-Holland.

Over het expertisecentrum

Vanuit het Expertisecentrum Privacy & Informatieveiligheid helpen we leden om de privacy en informatieveiligheid in de organisatie goed te organiseren. Je kunt hier terecht voor ondersteuning en advies en om ervaringen met andere Sigra-leden uit te wisselen. Bekijk [Sigra.nl](https://www.sigra.nl) voor meer informatie.

Over de campagne

Jaarlijks organiseert Sigra in oktober een Privacy & Informatieveiligheid Bewustwordingscampagne. Bekijk [Sigra.nl](https://www.sigra.nl) voor meer informatie.

Contact

Het Expertisecentrum Privacy & Informatieveiligheid is te bereiken via e-mail: pi@sigra.nl.

